

1. Advies in het kort

Het plan

De gemeente Assen wil op termijn de wijk Kloosterveen uitbreiden met maximaal 2.500 wo-
ningen en voorzien van een extra aansluiting op de provinciale weg N371. De voorgenomen
5 uitbreiding van de wijk wordt vastgelegd in een structuurvisie. De visie zal vervolgens worden
uitgewerkt in één of meer bestemmingsplannen. Ter onderbouwing van een besluit over de
structuurvisie heeft de gemeente de mogelijke milieugevolgen van de uitbreiding onderzocht
en beschreven in een milieueffectrapport (MER).

Toetsing van MER en aanvulling

De gemeente Assen heeft de Commissie in juni gevraagd om het MER te beoordelen.^{1, 2} De
Commissie heeft daarop aangegeven dat het MER een nagenoeg volledig beeld geeft van de
milieugevolgen van de nieuwe woonwijk. Slechts op één punt ontbrak informatie. Het MER
bevatte namelijk geen actuele gegevens over de effecten van de nieuwe wijk op enkele van de
15 vogelsoorten die belangrijk zijn voor het Fochteloërveen, zoals de kraanvogel, de toendra-
rietgans en de kleine zwaan. Daarmee was onduidelijk of het bouwen van de nieuwe wijk sig-
nificante gevolgen heeft voor deze soorten en in hoeverre er maatregelen mogelijk en nodig
zijn om eventuele gevolgen in te perken. Vervolgens heeft de gemeente een rapport aangele-
verd dat dit tekort invult. Het laat zien dat geen significante gevolgen zullen optreden en dat
20 dus geen aanvullende maatregelen noodzakelijk zijn.

Daarom concludeert de Commissie het volgende: **het aangevulde MER bevat alle essentiële
informatie over de milieueffecten van de nieuwe wijk, zodat de gemeente het milieubelang
volwaardig kan meewegen in haar besluit over de structuurvisie Kloosterveen 2017–2035.**

Leeswijzer

In paragraaf 2.1 van dit advies wordt het hiervoor gesignaleerde tekort toegelicht en in para-
graaf 2.2 wordt aangegeven hoe het is ingevuld. In haar eerdere advies³ heeft de Commissie
ook de belangrijkste bevindingen uit het totale MER samengevat. Verder formuleerde ze
30 daarin een aantal aandachtspunten voor de planfase, die verband houden met de duurzaam-
heidsambities van de gemeente. Die samenvatting en aandachtspunten worden hier niet
herhaald.

¹ De samenstelling en de werkwijze van de werkgroep van de Commissie en verdere projectgegevens staan in bijlage 1 van dit advies. U vindt de projectstukken die bij het advies zijn gebruikt, via deze link: [3165](#), of door dit nummer op www.commissiemer.nl in te vullen in het zoekvak.

² De Commissie heeft samen met het plan-MER ook het visiedocument ontvangen. De gemeente zal het MER daarnaast gebruiken ter onderbouwing van het eerste bestemmingsplan. De Commissie heeft het ontwerp van dat plan niet ontvangen. Daarom heeft ze niet kunnen beoordelen of het MER daaraan ten grondslag kan liggen.

³ [Voorlopig toetsingsadvies, 21 september 2017.](#)

2. Toelichting op het oordeel

2.1 Wat zegt het MER over effecten op vogels van het Fochteloërveen?

5 De beoordeling van de natuureffecten, onder andere in de vorm van een 'Passende beoorde-
ling', grijpt in belangrijke mate terug op rapporten die in 2011 zijn opgesteld, toen het uit-
breiden van Kloosterveen ook is onderzocht.⁴ De informatie uit deze rapporten is ten dele
geactualiseerd.

10 Het natuuronderzoek beschrijft onder andere de gevolgen voor het Natura 2000-gebied
Fochteloërveen. Zo wordt ingegaan op de gevolgen van verstoring van kwalificerende broed-
vogels door meer recreatie in en om dit gebied. Er wordt in het natuuronderzoek niet inge-
gaan op de gevolgen voor de kraanvogel die in het Fochteloërveen broedt.⁵ De nieuwe wijk
kan vooral leiden tot intensiever gebruik van recreatiepaden en daarmee tot een negatief ef-
fect op deze zeer verstoringsgevoelige soort.

15 In de Passende beoordeling ontbreekt een beschouwing over de gevolgen van het voornemen
voor de kwalificerende niet-broedvogels⁶ wilde zwaan, kleine zwaan, toendrarietgans en kol-
gans, zoals ook is aangegeven in de zienswijze van Vogelbescherming Nederland. In deze
zienswijze wordt betoogd dat de oppervlakte geschikt foerageergebied voor deze vogels bin-
nen het studiegebied sinds 2011 is afgenomen en verder zal afnemen door het omzetten van
landbouwgrond naar andere functies, door andere gewaskeuze⁷ en doordat er extra fietsver-
bindingen zijn aangelegd die kunnen leiden tot verstoring van foeragerende ganzen en zwa-
nen. Het is dus onduidelijk of met de bouw van de nieuwe wijk de oppervlakte en de kwaliteit
van de foerageergebieden rondom het Fochteloërveen voldoende blijft om significante effec-
ten op deze soorten te kunnen uitsluiten.

25 De Commissie adviseerde dan ook om in een aanvulling op het MER:

- de gegevens over kwalificerende niet-broedvogels voor het Fochteloërveen en over de
kraanvogel te actualiseren;
- na te gaan of significante gevolgen kunnen worden uitgesloten. Is dat laatste niet het ge-
val, dan diende te worden aangegeven welke maatregelen of wijzigingen in het voorne-
men ertoe kunnen leiden dat die gevolgen niet optreden.

⁴ Het betreft met name een Voortoets opgesteld door Grontmij, een Passende beoordeling niet-broedvogels van Buro Bakker en een Passende Beoordeling broedvogels van Grontmij. Deze documenten zijn te vinden op de website van de Commissie (<http://www.commissiemer.nl/advisering/afgerondeadviezen/2449>).

⁵ Deze soort staat in Bijlage I van de Vogelrichtlijn. Het Fochteloërveen is hiervoor in Nederland één van de vijf belang-
rijkste gebieden. Verder is het de verwachting dat dit gebied bij de herziening van het beheerplan ook voor de kraanvo-
gel zal worden aangewezen.

⁶ Kwalificerende soorten zijn soorten die belangrijk zijn voor een natuurgebied en op grond waarvan dat gebied als Na-
tura 2000-gebied is geselecteerd. Bij kwalificerende niet-broedvogels gaat het dan om vogels die wel in het gebied ver-
blijven (er bijvoorbeeld overwinteren), maar die er niet broeden.

⁷ Zo zou een deel van de gebieden waar deze vogels foerageren nu worden gebruikt voor bloemeteelt en kerstbomen en
niet meer voor aardappelen, bieten en maïs.

2.2 Wat laat de aanvulling zien?

In de aanvulling zijn twee delen te onderscheiden: in het eerste deel wordt de informatie over de kwalificerende niet-broedvogels van het Natura 2000-gebied Fochteloërveen geactualiseerd en in het tweede deel wordt de invloed van het voornemen op de kraanvogel beschreven. Het eerste deel is te beschouwen als een aanvulling op de Passende Beoordeling en het tweede als een aanvulling op de MER.

Kwalificerende niet-broedvogels

In het eerste deel van de aanvulling is de informatie geactualiseerd waarmee de draagkracht van het studiegebied voor de vogels die er foerageren, is ingeschat. De aanvulling maakt ook inzichtelijk welke methode wordt gehanteerd om die inschatting te maken. De geschatte draagkracht wordt vervolgens vergeleken met wat nodig is om de vogelaantallen op het gewenste niveau te houden. De Commissie onderschrijft het gebruik van zogenaamde kolgansdagen⁸ om een schatting te maken van zowel de behoefte als de draagkracht. Uit de actualisatie blijkt dat de oppervlakte geschikt foerageergebied met ongeveer 5% is afgenomen sinds het moment waarop Buro Bakker het onderzoek uitvoerde waarvan in het MER werd uitgegaan. Maar er blijft nog steeds voldoende foerageergebied over om de populaties van kwalificerende niet-broedvogels op het gewenste niveau te houden. Aanvullende maatregelen zijn dus niet nodig.

Kraanvogel

De aanvulling beschrijft de gunstige aantalsontwikkeling van deze soort sinds ze zich in het Fochteloërveen heeft gevestigd en de maatregelen die zijn genomen om verstoring door recreanten te verminderen⁹ en tegelijkertijd het oppervlak aan rust-, broed- en foerageergebied te vergroten. Geconcludeerd wordt dat de uitbreiding van Kloosterveen niet zal leiden tot een noemenswaardige extra verstoring van de kraanvogel. Aanvullende maatregelen zijn dus niet nodig.

⁸ Het aantal dagen dat een kolgans op het beschikbare voedsel kan bestaan.

⁹ Verminderen van de toegankelijkheid, vernatting van het gebied en verleggen van paden.